

სამრეწველო კაპიტალი იგივე რუკით
დაიქვამა კერძო ტყის პარკონებთან,
კავკასიაში კი და მუხარდო საქართველოში,
იგი თითქმის სრულიადაა არ
მიღობდა ტყის მრეწველობაში.

მეგრეთის მხარე ადრევედა, რომ
ეხლანდელ სატყეო კომპეტენცია დაად-
გინა რა ბოლო დროს თეორიულიადაა
სწორი, ახალ ეკონომიურ პოლიტიკის
შესაფერ გზას, თავის პრაქტიკულ
ლონისძიებებში, რომლებსაც იგი დე-
პულოზის ტყის მრეწველობის შესაკმ-
ნელად ტყეების საექსპლუატაციო
გაყვების საშუალებით, არა თუ არ
მოიშორა რევოლუციის წინა დროის
სატყეო პოლიტიკის სუსტი მხარეები,
პირითი გასაუარესა მდგომარეობა
მით, რომ იმ ფაქტების გარდა, რომ
მელსაც ართმევს მიწათ-მოქმედების
სამინისტრო, შეზღოვო, მეტად დიდო
წილის აღება ნატურით თავის სასარ-
გებლოთ და ქვეყნის მით, რომ ისე
შეამოკლა იჯარის ვადები, რომ უქე-
თეს შემთხვევაში ტყის ქვიშურ ექს-
პლუატაციისათვის თუ და დარჩება
დროა. კერძოდ, ამიერ კავკასიის
რკინის გზებს და ცენტრ კავშირს არ
შეუძლიან აქამდე ტყის დამუშავება
დაიწყონ სატყეო კომიტეტის უშობო
მოთხოვნების გამოა.

ეხებინა რა გზა და გზა შვალდების
დამზადებას, მოხსენების ავტორები
ფიქრობენ, რომ ეს დამზადება შეიძ-
ლება უზარალო იყოს და არც ძვი-
რად დაუდგეს მხოლოდ იმ შემთხვე-
ვაში, თუ ერთსა და იმავე დროს
დამზადებული იქნება სამხარო და
საგაერთაო ხე-ტყე, ხოლო მსხვერ-
ძირითად ხარჯებს (900,000 ოპროს
მან. სახსრის ტყეში და 982,000
ოპროს მან. ქიათურის და კაბალის
ტყეებში). ანაზღაურების მხოლოდ
მრავალწლოვანი ექსპლუატაცია და
თუ მიიღობენ „ქიათურის და კა-
ბალის ტყეებში დახარჯული კაპიტა-
ლი ხუთ წელიწადში ააყენონ (რო-
გორც ამას სატყეო კომიტეტი ფიქ-
რობს), ეს ისე შედეგად ხარჯს და-
ადებს დაუშვებულ ხე ტყის კუბ.
ფუტს, რომელიც სრულიად ადარ
გაუშვებს ამ ხე ტყის არც შინაურ
ბაზარზე, მით უმეტეს არც საგარეო
ბაზარზე, ხოლო იგი მთელი თავის
სიმძიმით დააწევბა დამზადებულ შვა-
ლების ღირებულებას და ამ უკანასკ-
ნელს უშედეგოდ ზომამდე აიყვანს.
ხოლო „ნამდვილ სამრეწველო ექს-
პლუატაციის საქმეში“ დაბანდებულ
კაპიტალის წესიერ განაღებისთვის
საქართველო ვადა არა ნაკლებ 15 წლისა.

საიჯარო ფასის ქარის შესახებ
მოხსენების ავტორები იხსენიებენ,
რომ „მაღალი საიჯარო ქირა აბრკა-
ლებდა ტყის მრეწველობის განვითარ-
ებას რევოლუციის წინა დროის
რუსეთის სახანო ტყეებში“ და
ამ აზრს ასაბუთებენ ჩრდილო-
ეთ ამერიკის და დასავლეთ ევ-
როპის საიჯარო ფასებით: ასე,
ალკიფორნიის ერთ ერთი საუ-
კეთესო ტყეში—პოლუპასში, გაყიდ-
ვის ფასი აღის სულ 6 კაპიანდე 1
კუბ. ფუტზე, აგრეთვე უნგრეთში ტყის
ფასი საუკეთესო მიწოდულ ტყეებში
უდრდა 1914 წლის ცნობით, 1, 3
კაპიანდე 8 კაპიანდე უფრო. ეს
ცნობები საუკეთესოდ უნდა დაედოს
ამიერ კავკასიის რკინის გზების და
ცენტრ კავშირის მიერ სახსრის და
ალაზან ვალა ტყეების დაუშვებების
პირობებს.

ამიერ კავკასიის რკინის გზების და
ცენტრ კავშირის ფიქრობენ შექმნან
ტყის დასამუშავებლად სამრეწველო
ამხანაგობა, რომელიც შეუდგება ტყე-
ების დამუშავებას შემდეგი პირობე-
ებით.—საჩხერის ტყისთვის: „საიჯარო
ქირა განისაზღვროს მხოლოდ მინიმალ-
ური ფასით ღირებულების მიხედვით
იჯარის ვადით დაიღვას, როგორც
უკიდურესი მინიმუმი, 10 წელიწადი,
იმ პირობით, რომ მოიჯარაღებს უფ-
ლება ჰქონდეს ხელშეკრულება გან-
ახლების წინააღმდეგ პირობითი კი-
დე 10 წლის ვადით, რის შემდეგ
ყველა შენობა და ქარხნები უფასოდ
გადადოს სახელმწიფოს ხელში“.

პირობები საქართველოს და კობალის
ტყეებისთვის, საიჯარო ვადა განისა-
ზღვროს „10 წლით, განახლების უფ-
ლებით კიდე 10 წლის ვადით წინა-
სწინდელ პირობით, ამ ვადა ვადით
არა ნაკლებ 15 წლისა. საიჯარო ქი-
რა უნდა განისაზღვროს ტყის წარ-
მოების ყველა მასალისა და ნაწი-
არპობებიდან ნატურით 15 პროცენტის
გამორთმევით. ფასს ღირებულების
მიხედვით არ ახდენიან. საიჯარო
ვადის განაღების შემდეგ ყველა შე-
ნობები და ქარხნები უფასოდ გადა-
დონ სახელმწიფოს საკუთრებაში“.

კონკრეტული განზახებული ამხანა-
გობა შეადგომოდეს, რომ მას ჯერ
გერობით მიეცეს მხოლოდ საჩხერის
ტყე, ხოლო ალაზან ვალა ტყეების
შესახებ საკითხი ღია რჩება.

თის ცხროლო, იანერის ცხროლიც
სავსებით არ შეიცავს სასურსათო
კომპარატის დამზადებისთვის
ბოლო შედეგებს იმ ზოგიერთ
სავსებით შესახებაც კი, რომელიც
ცნობებს გავრცელების იგი, რადგანაც
წარული დამზადების მისამართულ
ქნა შინაურ ბაზრის მოთხოვნებთან
დასაკმაყოფილებლად.

ცხროლი მოხვდა მხოლოდ ის ნა-
წილი, რომელიც შეიძლება ცენტრში
როგორც უქვე აღნიშნეთ, ცხროლი
ნაანგარიშებია მხოლოდ ზოგიერთი
სურსათი, სრული ცხროლი გამოქვე-
ყნდება დაატებით.

მარცვლული და ფუთი
ხორბალი 10,072 51,278 61,350
ბრინჯი 250 — 250
ძრის ნაწარმოები 44 — 44
მწვანალი, ხალი
და კაკალი 3165 — 5165
მებით დამზადებული ხორბალი
და მარცვლული აღწევს თბილისში
იანერის განმავლობაში მიღებულს
16,4 პროცენტს. ეს გასაგებია, შე-
ნება დამზადებული მარცვლული
განება აღვიღებულ სასურსათო კო-
მისარიატის ორდერებით, რომელსაც
დებულობენ უშუალოდ დამზადებულ
პუნტებშიდან. ჩვენ ცხროლი შეტარ-
ნულ საგარეო დამზადების წყაროს
წარმოადგენს უკანადა, ჩრდილო კავ-
კასია და უცხოეთის ბაზარი. საერთო
რაოდენობაა 51,277 კუ. 24 გორ.
უკანადა მდის (რ. ს. დ. ს. რ.
განაწილ) 26,476 კუ. 38 გ. ე. ი.
5,16 პროც., ჩრდილო კავკასიაზე
9,532 კუ. 20 გ. ანუ 18,6 პროც.
უცხოეთიდან არის შემოტანილი
15,268 კუ. 1 გ., ანუ 29,8 პროც.
ცენტრ.

აბრეშუმის პარკის ოპერაცია

აბრეშუმის დაუშვებელ პარკის,
მოსავალი საქართველოში აღის 80
ათას ფუთამდე; აქედან სასურსათო
სახ. კომისარიატმა მოაგროვა მხო-
ლოდ 12,000 ფუთი და 50 ფუთი
ამოხვეულ აბრეშუმისა, რაც შეადგენს
მოსავლის 15 პროცენტამდე (1920
წელს შეკრიბეს 20 პროცენტამდე).
მიზეზები, რომლებმაც ხელი შეუშა-
ლეს აბრეშუმის პარკის ოპერაციას,
იყო პირველი: სამანუფაქტურო
ზარსი, რამაც გამოიწვია მეტი აბრე-
შუმის მოხმარება თითონ მეტარეშუ-
მეთა მიერ, რაზედაც სასურსათო სახ.
ბალხო კომისარიატის ცნობით,
წავიდა არა ნაკლებ მოსავლის
40 პროც. მეორე მიზეზი არის—პარ-
კის მთელი საქმის დაწყების ნაკლებ
რეზერვა. სასურსათო სახ. კომისა-
რიატის მიერ დამზადებულ აბრეშუ-
მის ღირებულება მსოფლიო ბაზის
ფასებით უდრის 50 მილიარდ მანეთს
რის დასამზადებლად—კი სულ დაბა-
რჯული იყო 4 ნახ. მილიარდ მანეთ-
ამდე. ამ პარკების განაღების შე-
დეგ აღებულ ფულის 30 პროც. უნ-
და მიეცეს წარმოებულს, ხოლო 70
პროც. (ე. ი. 30 მილიარდამდე დამ-
ზადების ხარჯის გამოკლებით) შეად-
გენს სახელმწიფოს შემოსავალს. პარ-
კის ოპერაციების მომავალში წარჩინ-
ებით ჩაჯარების უზრუნველყოფით
განზახულია მთელი რიგი ღონისძიე-
ბა მილიონ მეტარეშუმების დაცვისა
და განვითარებისათვის ამას გარდა
უნდა განსაზღვროს უფლება და
მოვალეობა სეირათორისო კომისა-
რიატის, ს. მ. უ. ს. და მიწოდ მოქმე-
დების აღვლინებზე ორგანიზების,
რომლებიც ერთნაირად ერეებიან მე-
ტარეშუმების საქმეში.

სასურსათო სახ. კომისარიატმა გა-
დასწყვიტა მიიღოს ყოველი ღონის-
ძიება საქმის უქვეყნის მოსაგარეშ-
ლად და კერძოდ შეიძინოს საკუთ-
რებათ პარკის სახმობები ღანჩუთსა,
სამტრედიასა, ხონსა და ოზურგეთში,
დადასტურის დეკრეტით № 45
ნედლ აბრეშუმზე მონოპოლის შესა-
ხებ და პარკის მომალე კამპანის-
თვის იზრუნოს თავის დროზე, მიიღოს
საგარეო ვაჭრობის კომისარიატისგან
ქუის თესლი მეტარეშუმებისთვის
დასარიგებლად, თავის დროზე გამოი-
ყოს საქონლის ფონდი და სახელმწიფო
მანეს ეთხოვოს საქირო ფული.
დაადგინეს, რომ დამზადებულ პარ-
კის რეალიზაცია საგარეო ბაზარზე
მიენდოს საგარეო ვაჭრობის კომისა-
რიატს სასურსათო სახ. კომისარია-
ტის და ცენტრ კავშირის წარმომადგენ-
ლების მოწაწილობით.

**ამიერ-კავკასიის რკინის გზების შე-
ნობა 1921 წლისა**

1921 წლის განმავლობაში, 1 მილი-
ონიდან 31 დეკემბრამდე, ამიერ-კავკა-
სიის რესპუბლიკების რკინის გზების
საქმის ფულათ შემოსავლის და გა-
სავლის ტრიალი იყო გამოიხატა, მი-
ლიონ მანეთობით, შემოსავლი: მი-
ლიონ—365, იანისი—114, ევლისი—127,
ავსტრო—6,709, სექტემბერი—8,824,
ოქტომბერი—9,615, ნოემბერი—
11,082 და დეკემბერი (დაახლოვე-
ბით)—20,680, სულ—52,765 მილ.
მანეთი.

საქართველოში პარკონების

პროცენტების განაღების

თბილისის კავშირების ნაწილიც
საქართველოში შესახებ მოვედ-
რებით ცნობები, ბათუმის
კავშირებისა კი ყველა წვეთა მხო-
ლოდ 58 პროცენტის.

თბილისის კავშირები.

ყველაზე დიდი პროცენტო მდის
აქ ქართველებზე—35 პროც., შემდეგ
რუსებზე—32,8 პროც.,
ბრისტლებზე—21,8 პროც., ებრაელებზე—
2,2 პროც., პოლონელებზე—6,6 პროც.,
გერმანელებზე—1,3 პროც., სხვა ერო-
ვნებანი—1,7 პროც. (ისპანელები,
იტალიელები, ლატვიელები,
და რუმინელები).

მამაკაცებ შორის პირველი ადგი-
ლი ეკუთნით ქართველებს—36 პროც.,
შემდეგ: სომხები—32,7 პროც., რუ-
სები—19 პროც., ებრაელები—2,2
პროც. და სხ.

ბათუმის კავშირები.

აქ სურათი ცოტა სხვანაირია. სქარ-
ბობენ რუსები—31 პროც., შემდეგ
ქართველები—26 პროც., სომხები—
25 პროც., თათრები—8 პროც., ბერძენ-
ები—5 პროც., ებრაელები—3 პროც.,
აქარლები—2 პროც., პოლონელები—
1,8 პროც., ოსმალები—1,5 პროც.,
სხვა ეროვნებანი—1,8 პროც., კავშირ-
ების წევრ მამაკაცებში სქარბობენ
სომხები—28 პროც., შემდეგ რუსები
და სომხები—26—26 პროც., ბერძ-
ნები—5 პროც., ებრაელები—3 პროც.,
აქარლები—2 პროც., ქალთა შორის
—პირველი ადგილი უკავიით რუ-
სებს—46 პროც. მეორე ადგილზე
დგანან—ქართველები—24 პროც.,
შემდეგ ებრაელები—5 პროც., ბერძ-
ნები—3,5 პროც. და სხ.

პროცენტების განაღების

თბილისის კავშირების წევრთა
კულტურული დონე საკმაოდ დაბა-
ლია. წერაკითხვის უცოდინარნი შე-
ადგენენ 18 პროც., მცირე მცოდენნი
—6 პროც. განსაკუთრებით დაბალია
დონე ფიქარათა შორის—უცოდინარნი
და მცირე მცოდენნი იძლევიან
65 პროც., კომუნალური მეურნეობის
კავშირში—51 პროც., მეთამბაქოე-
ბი—46 პროც., სახალხო კვებისა—
43 პროც., მეტყველებსა და მეკრა-
ვებში—42 პროც. კავშირების წევრ-
ების წერაკითხვის მცოდენობა 41
პროც. მდის შინაურ, დაბალ და
სახელმწიფო განათლებზე (უკანასკნელ
—1,9 პროც.) საშუალო განათლებით—
18 პროც. და 15 პროც. სპეციალურ
განათლებით, საშუალო და უმა-
ღლესი.

ბათუმის კავშირთა წევრებ შორის
(ცნობები არის მხოლოდ საერთო
რაოდენობის 58 პროც.—არ არის
ცნობები რკინისგზების, სახალხო კვე-
ბის, საბჭოთა მეწყეების და რაბისის
შესახებ) უცოდინარნი 21 პროც.,
მცირე მცოდენ—9 პროც.

სამთავადო მუშათა კავშირი

ინფარჩი.

კავშირის ცენტრალური გამგეობა
ინფარჩი ენერგიულ და გამაღებულ
მუშაობას ეწეოდა: ხდებოდა კოლექ-
ტიურ ხელშეკრულებას დადებდა შვი-
ტების ექსპორტებთან და ტარდებ-
დადებდა მუშაობა ახალ ეკონომიურ პოლი-
ტიკის საფუძვლებზე, საჭირო შეიქმ-
ნათი მთელი სამთავადო მრეწველობის სა-
ფუძვლიანი გამოკვლევა და ადგი-
ლობრივი პირობების დაწვრილებითი
შეწყველა, აგრეთვე ფართე მუშაობა
მასების მომზადება ახალ ეკონომიურ
ფორმებისათვის.

კონკრეტულად მუშაობის შედეგები
ინფარჩის განმავლობაში ასეთია: ორგ-
ანიზაციის წევრების ყორადღება მიპყრო-
ბილი იყო იმ რაოდენ მუშაობის სის-
ტემატურად გატარებაზე, რომელიც
ნაქარხნები იყო ეკონომიური პოლი-
ტიკის ახალი კურსით. აპარატის გა-
რდაკმეხა, როგორც ცენტრში, ისე ად-
გილობრივად, რომელიც გამოიწვეოდა
იყო შტატების შემცირებით და ახა-

შენიშვნა: მიენდოს განათლების
კომისარიატს შეიშუაოს და დამ-
კვირებს დაწვრილებითი სია იმ და-
წვრილებათა, როგორც რესპუბლი-
კის ფარგლებში, ისე მის გარეშე,
რომელიც უნდა გაეგზავნოს შესახ-
ხად გამოცემანი; განათლების კომი-
სარიატმა აგრეთვე უნდა შეიშუაოს
წესი რესპუბლიკის აღნიშნულ დაწე-
სებულუბათთვის უცხოეთის გამოცე-
მათა მოწოდებისა.

2. ბეჭდვითი სიტყვის ნაწარმოე-
ბად ჩათვლება ყოველგვარი წიგნი,
ესტამპი, სურათი, რუკა, გეგმა, ნო-
ტი, კალენდარი, პრაქტიკა, და სხვა.

3. ამა დეკრეტის 1-ლი მუხლი აღ-
ნიშნული ყველა ბეჭდვითი ნაწარმოე-
ბი წარედება განათლების სახალ-
ხო კომისარიატს: ა) ტფილისში წარ-
მოების პარკონისა ან გამგეობის მიერ
უშუალოდ, და ბ) პროვინციის წარ-
წერი: განათლების სახალხო კომი-
სარიატისათვის, გადაეცემა ადგი-
ლობრივ საფოსტო კანტორას, რომე-
ლიც დაინიშნულებისამებრ ჰგზავნის
მას უფასოდ.

4. უკეთ ნაწარმოები გამოცემუ-
ლია სხვა და სხვა ქალაქებზე, განა-
თლების კომისარიატს უნდა წარუ-
გინოს უკეთეს ქალაქებზე დაბეჭ-
დული.

5. დეკრეტი ეცე ძალაში შედის
დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ-
ლიკის რევოლუციონური კომიტე-
ტის თავმჯდომარის მოადგილე ზ.
კვიციანი
განათლების სახალხო კომისარია
და კანცელაქია.
რევოლუციონური კომიტეტის მდი-
ვანი ა. ზ. სალარიძე
1922 წ. თებერვლის 14.
ტფილისი—სასახლე.

დადგინილბა № 141.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ-
ლიკის რევოლუციონური კომიტე-
ტისა.
სამედიცინო მომუშავეთა რეგისტ-
რაციის შესახებ.
1. მედიცინის მომუშავეთა სწორი
აღიარებისათვის გამოცხადებულ იქ-
ნეს სავალდებულო რეგისტრაცია მე-
დიცინის მთელი პერსონალისა.

სამთავადო მუშათა კავშირი

გამოვიდა და იეიდება
მთავარი საგაზელო კალენდარი
1922 წლისათვის
კალენდარი დასტამბულია კარგს სქელ ქალაქზე. მისი შექმნა შეიძ-
ლება „გოსისდატ“ ში, ლორის-მელქოვის ქ. № 5, განათლების კომისა-
რიატის შენობა. (6—6)

გაზეთების ძველ აგენტთა
საქართველოს
სახელმწიფო გამომცემლობა („გოსისდატ“-ი) წინადადებას აძლევს სა-
პროვინციო კონტრაგენტებს და იმ პირობით, რომლებიც თავის დროზე ასრუ-
ლებენ პერიოდული გამოცემების პროვინციულ გამომცემლების საქმეს, მო-
აწიონ ჩანორბებით გაყიდვის და ხელის მოწერის მიღება ყველა ცენტრალ-
ური გაზეთებზე, და უჩვენონ, ამასთანავე, ყველა დაკვეთებისათვის მისა-
მართო: „გოსისდატ“-ში: ტფილისი, ლორის-მელქოვის ქ. № 5. დაკვეთე-
ბისათანავე, უნდა გაეგზავნოს „გოსისდატ“-ს ფულის საქირო რაოდენობა,
ურთომლისოდ გაზეთის არავის გაგზავნება. (6—6)

მილიაზა განსხვავებები

გაზეთებში „კომუნისტი“, „პრავდა გრუზია“, „კარმირ ასტლ“ და
„ნოვია მისლ“.
ფსი I სტრიქონ პეტროვი 15,000 მან. თეატრების, კონკერტების,
ლექციების და შრომის წინადადებების მიღება განსაკუთრებული ნიხრის
მიხედვით.
განცხადებთა მიღება წარმოებს სახელმწიფო გამომცემლობაში („გო-
სისდატ“-ში), ლორის-მელქოვის ქ. № 5, ტელეფონი 6—43. განათლების
კომისარიატის შენობა.

გაგზავნა
გაზეთები: „კომუნისტი“, „პრავდა გრუზია“, „კარმირ ასტლ“ პარტიული
ორგანიზაციებს, საბჭოთა დაწვრილებებისა და კერძო პირებს, რომლებიც
არ გამოგზავნიან ხელის მოწერის სავსურს იანერისა და თებერვლის თვე-
ბისათვის 20 თებერვლამდე უხათოდ მოქმედობთ.

მისამართი და ხელის მოწერის ვადა უნდა აქნობონ არა ცალკე წერი-
ლით, არამედ აუცილებლად ფულის ვადასატან საფოსტო ბარათზე.

1922 წლისათვის 1922 წლისათვის

მილიაზა ხალხ-მოწერა გაზეთი
„კარმირ ასტლ“-ზე
1922 წლისათვის
ხელის მოწერის პირობები:
ერთი თვეო ტფილისში და პროვინციამო მიწოდებით 120,000 მან.
გაუგზავნებლად 100,000 მან.
ერთის ნომრის ფასი ტფილისში 5000 მან.
პარტიულ, მუშათა, პროფესიონალურ და საბჭოთა ორგანიზაციებისა,
ქიხ სამედიცინო და ფილდე არმიოთა კლუბებისათვის 1 თვეთ ვაგზავ-
ნით 60,000 მან., გაუგზავნებლად 50,000 მან.
ხელის მოწერისა და განცხადებთა მიღება სწარმოებს სახელმწიფო
გამომცემლობაში („გოსისდატ“-ში), განათლების კომისარიატი, ლორის-მე-
ლქოვის ქ. № 5) დილის 9 საათიდან დღის 3 საათამდე.
ტელეფონი № 6—43.